

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland biskop

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Dato: 28.02.2017

Vår ref: 17/00880-13

Deres ref:

Hørings svar - Opprettelse av samisk kirkelig valg møte i Den norske kirke

Viser til utsendt Høring – opprettelse av Samisk kirkelig valg møte i Den norske kirke, samt dialog der det er gjort avtale om utsatt frist til 28.02.2017.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har i møte 22.02.2017 behandlet saken og gjort vedtak om følgende uttalelse:

Overordnede synspunkter og prinsipper

Sør-Hålogaland bispedømmeråd er glad for planene om å etablere en ny valgordning med Samisk kirkelig valg møte til erstatning for dagens ordning med elektorater. Rådet støtter forslaget om at valg møtet både velger samiske representanter til bispedømmeråd og får en rolle i valget av medlemmene til Samisk kirkeråd og andre samiske kirkelige verv.

Vi er også positive til at det i tilknytning til Samisk kirkelig valg møte etableres en arena for samisk kirke demokrati som kan styrke samisk kirkelig liv. Sør-Hålogaland bispedømmeråd vil imidlertid anbefale at begrepet Samisk kirkelig valg møte forbeholdes funksjoner knyttet til valgordningen, og at den andre delen av møtet/samlingen, får et annet navn.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd er enig i prinsippene for sammensetning av Samisk kirkelig valg møte, med en kombinasjon av kirkelige enheter og områder. Vi vil også understreke at betydningen av at det tas særskilt hensyn til de lulesamiske og sørsamiske minoritetene.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener imidlertid at størrelsen på Samisk kirkelig valg møte bør være noe mindre enn det som er skissert i forslaget. Enkelte rådsmedlemmer frykter at et stort og kostbart valg møte kan gå ut over samiske kirkelige aktiviteter, arbeidet i rådene og andre demokratitiltak i Den norske kirke. Sør-Hålogaland bispedømmeråd forutsetter at en slik samling av samiske delegater vil bidra til å styrke og inspirere grasrota i samisk kirkelig liv, i tillegg til at demokratiet styrkes.

For å sikre samisk selvbestemmelse, forutsetter Sør-Hålogaland bispedømmeråd at samiske kirkelige representanter må oppfylle kriteriene til Sametingets valgmannstall. Vi deler Samisk kirkeråds synspunkt om at det ikke er et krav at man faktisk er innskrevet i Sametingets valgmannstall.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener alle kirkelige valgordningene må gjøres enklere. Vi legger til grunn at også valget av samiske representanter må tilpasses endringer i valg regler før kirkevalget i 2019. Så langt vi kan se, vil de foreslåtte endringene og innføringen av et Samisk kirkelig valg møte være minst like tilpasset en situasjon med flere lister og kirkelige grupperinger som dagens ordning.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd forutsetter også at ungdomsdemokratiet ivaretas i en ny samisk kirkelig valgordning.

Forholdet mellom Samisk kirkelig valg møte og Kirkemøtets rolle i valgene

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener det er positivt at Samisk kirkeråd velges av Kirkemøtet. Dette understreker det helhetskirkelige ansvaret for samisk kirkeliv.

Synspunkt og forslag til Samisk kirkelig valg møtes øvrige funksjoner

Som nevnt innledningsvis er Sør-Hålogaland bispedømmeråd positiv til at det etableres en arena i tilknytning til Samisk kirkelig valg møte, som kan være en arena for styrking av samisk kirkeliv. Dette kan være ekstra viktig utenfor de samiske kjerneområdene, hvor samene bor spredt og det er få møteplasser, noe som også påpekes av Arbeidsgruppa for samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland. Vi vil imidlertid anbefale at dette forumet får et annet navn, slik at begrepet valg møte knyttes direkte til valgordningen.

Når det gjelder nærmere om innhold og form for dette møtet, mener vi det må være opp til det samiske demokratiet og møtet selv å avgjøre.

Forholdet mellom valg av kandidater til bispedømmeråd og Samisk kirkelig valg møte

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener det samisk kirkelige valg møtet må stå mest mulig fritt i valget av kandidater til bispedømmerådene og Samisk kirkeråd. Vi mener derfor at det ikke vil være riktig å regelfeste gjennomgående representasjon, og heller ikke utelukke medlemmer av bispedømmerådene fra Samisk kirkeråd. Vi ser at det kan være argumenter for både samling og deling av verv, men disse vurderingene må det være opp til det samisk kirkelige demokratiet å gjøre.

Dette har for øvrig sin parallell i valg av representanter til Mellomkirkelig råd, der det er praksis at både medlemmer av bispedømmeråd og andre velges.

Fordeling og oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valg møte

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener deler av den foreslåtte nominasjonsprosessen er for komplisert og krevende og har for svak demokratisk forankring. Vi viser også til uttalelsen fra Arbeidsgruppa for samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland som påpeker at utvelgelse til deltakelse på prostnivå er for omfattende og krever en stor prosess i forkant, som blant annet involverer alle menighetsråd.

Det er foreslått at hvert sokn i forvaltningsområdet for samiske språk velger en representant til Samisk kirkelig valg møte. Sør-Hålogaland bispedømmeråd støtter forslaget, men anbefaler at representasjonen knyttes til antall kommuner/fellesråd og ikke sokn. Denne modellen sikrer tett forbindelse mellom de demokratisk valgte menighetsrådene og delegaten til Samisk kirkelig valg møte. Modellen innebærer også at områdene med størst andel samisk befolkning og utbredelse av samisk språk, er sikret mange delegater i valg møtet, og den sikrer direkte representasjon fra lulesamiske og sørsamiske områder. Sør-Hålogaland bispedømmeråd er imot at prostiene skal ha en rolle i nominasjonsprosessen, både av prinsipielle og praktiske årsaker. Prostiene har ingen demokratiske organer (unntaksvis indirekte valgte prostiråd), og vi mener det skisserte forslaget med at delegater på prostnivå velges gjennom avstemning i alle menighetsrådene i prostiet, også er svært krevende.

Selv om vi er opptatt av å ivareta hensynet til representasjon fra hele det samiske bosetningsområdet, mener vi at det er unødvendig at samtlige prostier i dette området skal ha sin egen delegat til Samisk kirkelig valg møte. I forslaget til fordeling vil et flertall på 17 av 31 delegater fra prostiene komme fra det sørsamiske området, mens bare 973 av de 15.005 (6 %) som var registrert i Sametingets valgmannstall (foran valget i 2013) hører til i dette området. Eksempelvis er det i kommunene innenfor Sør-Helgeland prosti bare 17 personer som er registrert i Sametingets valgmannstall. Til sammenligning har Alta og Tromsø henholdsvis 1153 og 1186 manntallsførte, uten å ha egen delegat.

En forutsetning for å styrke demokratiet, er at systemet oppfattes å ha en rimelig grad av representativitet. Vi tror også det tjener Samisk kirkelig valg møte som arena for samisk kirkeliv at områdene med aktivt samisk kirkeliv er forholdsvis tungt representert.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd går inn for at bispedømmerådene får ansvaret for å velge delegater til Samisk kirkelig valg møte i stedet for prostiene. Bispedømmerådene er demokratisk valgte organer, og kan også ta helhetlige hensyn som alder, kjønn, erfaring og kirkelig ståsted i tillegg til fordeling på prostier og ulike samiske grupper ved oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valg møte.

Vi forutsetter samtidig at det totale antallet delegater reduseres. Når det gjelder valg av delegater utenfor det samiske bosettingsområdet, kan det være hensiktsmessig at Oslo bispedømmeråd ivaretar dette, etter forslag fra øvrige bispedømmer i Sør-Norge. Også her mener vi at antall foreslåtte delegater bør reduseres.

Særskilt om valg fra sørsameområdet

Sør-Hålogaland bispedømmeråd vil peke på at det sørsamiske området er i en kirkelig særstilling som følge av etableringen av Saemien Åålmege som kategorialmenighet. Vi mener derfor at Saemien Åålmege bør ha en sentral rolle i valg av delegater fra det sørsamiske området både til bispedømmeråd og Samisk kirkeråd. Denne organiseringen er godt egnet for å ivareta demokrati, ved at det er direkte forbindelse mellom velgerne og representantene.

Vi viser også til at både Nidaros bispedømmeråd og Saemien Åålmegeaerie ønsker å videreføre dagens ordning for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd. Sør-Hålogaland bispedømmeråd støtter dette, og mener dette også understreker at sørsameområdet er mer omfattende enn Nidaros bispedømme. Ved at Saemien Åålmegeaerie får ansvar for å oppnevne flere kandidater til Samisk kirkelig valg møte (i stedet for prostier og bispedømmeråd), legges det også til rette for en god fordeling på geografi, alder, kjønn, kompetanse og øvrig erfaring, som vi forstår har vært et anliggende for Arbeidsgruppa for samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland.

Utnevnelsen og oppgavene til samisk kirkelig valg råd og samisk nominasjonskomite

Sør-Hålogaland bispedømmeråd viser til uttalelsen fra Arbeidsgruppa for samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland om at det er viktig å koordinere arbeidet med å nominere samiske representanter til bispedømmerådene og delegater til samisk kirkelig valg møte, slik at menighetene får én felles henvendelse. Dette både av praktiske grunner for menighetsrådene, og også slik at de har mulighet til å tenke helhetlig og få best mulig tilfang på samiske kandidater til kirkelige verv.

Med vennlig hilsen

Jan-Kjell Jonassen
Stiftsdirektør

Omar Aardal
Møtesekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO